

Рассмотрена сущность формирования доходной части Государственного бюджета, дана характеристика показателей Государственного бюджета Украины на современном этапе и уровень его выполнения, проанализирована роль отдельных регионов в ее наполнении, предложены пути структурного "выравнивания" доли наполнения Государственного бюджета по регионам.

Ключевые слова: Государственный бюджет, дефицит Государственного бюджета, доходная статья, сведенный бюджет, общий фонд государственного бюджета, местный бюджет, доля региона, структурное выравнивание, структурная диспропорция, структура доходов.

Kuleshir V.V. Role of some regions replenishment articles state budget of Ukraine

In the article considered essence of forming of profitable part of the State budget, description of indexes of the State budget of Ukraine on the modern stage and level of his implementation, analysed role of separate regions, is given in its filling, the ways of the structural "smoothing" of stake of filling of the state budget are offered on regions.

Keywords: the state budget, deficit of the State budget, profitable article, taken budget, general fund of the state budget, local budget, stake of region, structural smoothing, structural disproportion, structure of earnings.

УДК 332.72

*Доц. О.О. Кундицький, канд. екон. наук –
Львівський НУ ім. Івана Франка*

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ БАЗИ ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто регіональну фінансову базу інвестування. Аналізуючи основні її складники, автор доводить, що вона є недостатньою для здійснення інвестиційної діяльності в необхідних обсягах. Визначено конкретні шляхи збільшення джерел фінансової бази і покращення інвестиційної діяльності в регіонах.

Ключові слова: фінансова база, регіон, інвестиції, фінансові ресурси.

Розвиток продуктивних сил суспільства забезпечується головно за рахунок власного інвестиційного потенціалу країни та її регіонів. В умовах дефіциту інвестиційних ресурсів у регіонах України та жорсткої конкуренції за їх отримання між ними, ефективне функціонування регіонального економічного простору потребує формування сприятливої фінансової бази, що впливатиме на інвестиційну активність суб'єктів господарювання, якими є і регіони країни.

У вітчизняній економічній літературі відсутні методологічні розробки з аналізу фінансової бази регіону. Це створює труднощі у зборі і оброблені даних про наявний механізм формування, розподілу і використання фінансових ресурсів на місцях. Ще більші проблеми пов'язані з оцінюванням чинної регіональної системи фінансового регулювання. Існуючі методики полягають в обмеженні поняття "фінансові ресурси" тими чи іншими фінансовими засобами, які пов'язані з певною територією. Ці методики можна систематизувати в такі підходи до аналізу фінансової бази регіону.

По-перше, фінансові ресурси регіону обмежуються територіальним бюджетом і децентралізованими грошовими фондами, які залишаються в розпорядженні підприємств певної області [4].

По-друге, фінансові ресурси регіону подають у вигляді остаточного результату діяльності всіх підприємств і організацій, розміщених у регіоні,

включно із засобами, які формуються внаслідок перерозподілу грошових коштів населення (сплата обов'язкових відрахувань із фонду оплати праці) [5].

По-третє, фінансові ресурси регіону аналізують як сукупність створених у регіоні доходів і залучених ззовні фінансових ресурсів, ресурсів централізованих фондів, коштів міжнародних фінансових організацій [3].

Фінансова база регіону – це передовсім сума всіх фінансових ресурсів, які є в цьому регіоні. В оцінюванні фінансової бази за вихідну точку доцільно взяти фінансові ресурси та можливості господарських підприємств, установ, організацій різних форм власності та видів діяльності, оскільки з їх допомогою створюється валовий внутрішній продукт регіону, що є джерелом фінансових ресурсів місцевої влади.

На формування фінансової бази регіону головно впливають такі чинники:

- природно-географічне розташування;
- галузева структура регіональних господарських комплексів та їхні доходи, що визначають обсяг податкової бази;
- спеціалізація регіональної економічної системи та особливості її функціонування;
- рівень розвитку соціальної та виробничої інфраструктури місцевості;
- рівень розвитку науково-технічного потенціалу;
- рівень забезпечення і якість людських ресурсів.

Обсяг фінансової бази регіону доцільно визначати за такою формулою:

$$ФБР = МБ + ДП + ДН + КБ + ІН,$$

де: *ФБР* – фінансова база регіону; *МБ* – величина місцевого бюджету регіону; *ДП* – доходи підприємств регіону; *ДН* – доходи населення регіону; *КБ* – кредити банків, видані в регіоні; *ІН* – іноземні інвестиції, які надійшли в регіон.

Важливу роль у формуванні фінансової бази регіону відіграють кошти місцевих бюджетів. В Україні склалась непроста ситуація з розподілом коштів між бюджетами різних рівнів. Частка цих коштів у структурі джерел фінансування інвестицій в основний капітал за регіонами є наразі незначною (табл. 1), але її потрібно збільшувати.

Табл. 1. Інвестиції в основний капітал за джерелами фінансування

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
У фактичних цінах, млн грн								
Усього ¹	37178	51011	75714	93096	125254	188486	233081	151777
зокрема за рахунок								
коштів державного бюджету	1863	3570	7945	5077	6846	10458	11576	6687
коштів місцевих бюджетів	1365	2095	3544	3915	5446	7324	9918	4161
власних коштів підприємств та організацій	24470	31306	46685	53424	72337	106520	132138	96019
кредитів банків та інших позик	1985	4196	5735	13740	19406	31182	40451	21581
коштів іноземних інвесторів	2068	2807	2695	4688	4583	6660	7591	6859
коштів населення на будівництво власних квартир ²	...	...	...	...	7019	9879	9495	4792
коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	1573	1822	2577	3091	5110	8549	11589	5502
інших джерел фінансування	3854	5215	6533	9161	4507	7914	10323	6176

Відсотків до загального обсягу								
Усього ¹	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
зокрема за рахунок								
коштів державного бюджету	5,0	7,0	10,5	5,5	5,5	5,6	5,0	4,4
коштів місцевих бюджетів	3,7	4,1	4,7	4,2	4,3	3,9	4,2	2,7
власних коштів підприємств та організацій	65,8	61,4	61,7	57,4	57,8	56,5	56,7	63,3
кредитів банків та інших позик	5,3	8,2	7,6	14,8	15,5	16,6	17,3	14,2
коштів іноземних інвесторів	5,6	5,5	3,6	5,0	3,7	3,5	3,3	4,5
коштів населення на будівництво власних квартир ²	...	...	...	...	5,6	5,2	4,1	3,2
коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	4,2	3,6	3,4	3,3	4,1	4,5	5,0	3,6
інших джерел фінансування	10,4	10,2	8,5	9,8	3,5	4,2	4,4	4,1

¹ Показники містять суму податку на додану вартість, що врахована в ціні придбання активів; ² Облік розпочато зі звіту за 2006 р. (до цього періоду ця стаття входила до складу інших джерел фінансування).

Джерело: www.ukrstat.gov.ua.

Переважна більшість регіонів не має достатніх ресурсів для забезпечення нормального функціонування своєї інфраструктури, об'єктів соціально-культурної сфери, здійснення заходів щодо соціального захисту населення. Значною мірою це зумовлено недосконалістю законодавства, передовсім щодо впорядкування міжбюджетних взаємовідносин, фінансового забезпечення реалізації повноважень органів місцевого самоврядування, раціонального поєднання засад централізації та децентралізації в державному управлінні [7, с. 3]. Для підвищення ролі місцевих бюджетів у формуванні фінансової бази регіону необхідно:

- запровадити нормативні розрахункові методи надання бюджетам населених пунктів усіх рівнів централізованої підтримки, застосування часткового методу фінансування інвестиційних видатків, що мають загальнодержавне значення;
- об'єктивніше оцінювати потреби населених пунктів у бюджетних ресурсах на основі диференційованих соціальних і бюджетних нормативів;
- забезпечити стабільність у формуванні прибуткової частини бюджетів населених пунктів з урахуванням повноважень органів місцевого самоврядування.

Другим складником фінансової бази регіону є доходи підприємств. Проте, як показують статистичні дані, кількість збиткових підприємств невпинно зростає. Це суперечить твердженню, що найважливішою умовою функціонування підприємств у ринковій економіці є забезпечення принципу самофінансування, який передбачає здійснення господарської та інвестиційної діяльності головно за рахунок власних фінансових ресурсів.

Велике значення на регіональному рівні, з позиції формування фінансової бази інвестування, мають доходи населення і результати їх використання – заощадження. Як засвідчує статистика, доходи населення всіх регіонів збільшуються. Найбільші сумарні доходи населення, за регіонами, отримує у Східній Україні – Дніпропетровській, Донецькій, Харківській і Луганській областях та у м. Києві, найменші – у Чернівецькій, Волинській і Кіровоградській областях.

Світовий досвід свідчить, що заощадження домогосподарств помітно впливають на темпи економічного зростання в країні, якщо досягають не менше як 12-14 % ВВП країни. Що стосується України, то, за різними розрахунками, неорганізовані заощадження населення України в іноземній валюті становлять 10-15 млрд дол. За прогнозами іноземних фахівців, заощадження населення в найближчі 4-5 років підвищаться у середньому до 20,5 % ВВП України.

Отже, заощадження населення можуть реально впливати на темпи економічного зростання. Однак це джерело інвестиційних ресурсів не повною мірою реалізується в Україні та її регіонах з огляду на недовіру населення до вкладання коштів у різні інвестиційні проекти. Тобто існують інвестиційні ризики, якісні чинники, що несприятливо впливають на обсяги інвестицій в основний капітал в регіонах України.

Наступним джерелом фінансової бази регіону є кредити банків.

В Україні простежується позитивна динаміка кредитування економіки. Водночас можна констатувати нерівномірність розподілу кредитних ресурсів за регіонами. Найбільша частка кредитів припадає на східні регіони – Дніпропетровську, Донецьку, Харківську області та м. Київ, найменша – на Тернопільську, Рівненську і Чернігівську області.

Для сталого розвитку фінансової бази регіонів необхідно знайти можливості із залучення в економіку довготермінових банківських кредитів, страхових, інвестиційних та інших комерційних фондів. При цьому варто передбачити гнучкий порядок становлення резервних вимог Національного банку України щодо коштів, які спрямовують комерційні банки на довготермінове кредитування.

Для стимулювання процесу інвестиційної діяльності за рахунок довготермінового банківського кредитування доцільно:

- запровадити механізм ефективного захисту прав кредиторів, прозорий порядок реалізації заставного майна;
- забезпечити підвищення рівня концентрації банківського капіталу через підвищення капіталізації та платоспроможності банків, запровадження процедури реорганізації та ліквідації фінансово нестійких банків;
- стимулювати залучення грошових вкладів населення;
- створити спеціалізовану фінансову установу для здійснення довго- та середньотермінового фінансування і кредитування пріоритетних інвестиційних проектів;
- запровадити механізм іпотечного кредитування;
- стимулювати надходження іноземного капіталу в банківську сферу [6].

Ще одним джерелом фінансової бази регіону є прямі іноземні інвестиції. Аналіз статистичних даних засвідчує, що сучасний обсяг прямих іноземних інвестицій не відповідає умовам відродження економіки регіонів. З початку економічних реформ більшість політиків стверджували про потребу України в інвестиціях обсягом 40 млрд дол. Сьогодні, за твердженням аналітиків, потреба в інвестиціях в Україні становить 70,0 млрд дол. за рік [2, с. 73]. Проте загальний обсяг прямих інвестицій становить лише 35 млрд дол. Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій свідчить про зростання їх обсягу. Однак, порівняно з іншими країнами, обсяг прямих іноземних інвестицій є недостатнім. За регіонами прямі іноземні інвестиції розподіляються нерівномірно.

Перше місце посідає м. Київ (34,5 % усіх іноземних інвестицій). Далі йдуть Київська (7,9 %), Донецька (7,6 %), Дніпропетровська (7,0 %), Запорізька (5,6 %), Одеська (5,3 %) області. Водночас, за обсягом іноземних інвестицій середній показник в інших областях становить 1,5 %. Найменш інвестиційно привабливими областями є Чернівецька (0,2 %), Хмельницька (0,4 %), Тернопільська (0,5 %), Вінницька (0,6 %), Кіровоградська (0,8 %) та інші.

Залученню іноземних інвестицій має сприяти поширення об'єктивної інформації про інвестиційні перспективи підприємств, галузей, районів, умови діяльності іноземних капіталів на території регіону та надання правової консультативної допомоги іноземним інвесторам, контроль за дотриманням інвестиційних зобов'язань, щорічне коригування та оновлення інвестиційного паспорту регіону, формування інвестиційної привабливості регіону.

Головним завданням регіональної політики щодо розвитку інвестиційного процесу є створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у пріоритетні галузі економіки регіону внаслідок удосконалення нормативно-правової бази, надання преференцій для найбільш ефективних інвестиційних проектів, розвитку інфраструктури з обслуговування суб'єктів інвестиційної діяльності, убезпечення діяльності підприємницьких структур на території регіону.

На державному рівні потрібно створити такі умови, за яких регіон мав би реальний доступ до фінансової бази інвестування і міг би на конкурсних засадах пропонувати реальні проекти міжгалузевого характеру, спрямовані на ефективне використання природно-ресурсного і науково-технічного потенціалу. На рівні суб'єктів господарювання цей процес проходить зараз найбільш інтенсивно. Проглядається тенденція до підвищеної зацікавленості російського капіталу до вкладень в українську економіку, особливо у паливно-енергетичний та аграрний сектори.

Регіональний рівень залучення іноземних інвестицій є найскладнішим. В унітарній державі регіон, з одного боку, не є суб'єктом міжнародного права і реальним майновим чи ресурсним власником (за винятком комунальної власності), а з іншого, він чи не найбільше потребує інвестиційних вкладень, оскільки це створює додаткові робочі місця, зміцнює місцеві бюджети, підвищує платоспроможність населення.

Світова практика, що враховує інтереси інвестора, виробила певну систему заходів, спрямовану на заохочення залучення іноземних інвестицій в регіони. До них можна віднести, по-перше, фінансові стимули: дотації, кредити, відсоткові субсидії; прямі субсидії; зниження цін на землю і використання робочої сили, котра зайнята на суспільних роботах, для будівництва нових підприємств; податкові пільги.

По-друге, нефінансову допомогу: ділове консультування, підготовка менеджерів, аналіз ринкової кон'юнктури; спрощені процедури реєстрації і ліцензування; цільове професійне навчання; передача новим підприємствам держзамовлень.

По-третє, поліпшення ділового клімату: оздоровлення довкілля і розвиток інфраструктури; відкриття земельних банків і будівництво біржових споруд; організація підприємницьких рад і корпорацій для сприяння економічному розвитку регіонів [1, с. 7].

Табл. 2. Фінансова база регіонів України, млн грн

Регіони	2000			2005			2008			2009		
	Сума, млн грн	ПВР*	НОМ*	Сума, млн грн	ПВР*	НОМ*	Сума, млн грн	ПВР*	НОМ*	Сума млн. грн	ПВР*	НОМ*
Всього	140755	100 %	2843	689009,8	100 %	14672	1878884,0	100 %	40718	1886311,9	100 %	40879
АР Крим	4845,8	3,4	2297	21772,1	3,1	10968	55925,1	2,9	28431	53235,4	2,8	27060
Вінницька	2720,0	1,9	1505	16015,6	2,3	9404	38886,3	2,0	23425	36307,5	1,9	21872
Волинська	1913,9	1,3	1811	10380,8	1,5	9971	28140,4	1,5	27162	26269,5	1,4	25351
Дніпропетровська	13745,1	9,8	3720	67127,6	9,7	19463	174827,4	9,3	51816	169724,8	9,0	50300
Донецька	15418,4	11,0	3131	71538,1	10,4	15461	175230,5	9,4	38940	160117,8	8,5	35578
Житомирська	2482,0	1,8	1739	12683,7	1,8	9529	29751,7	1,6	22992	27525,7	1,5	21268
Закарпатська	2111,4	1,5	1705	11628,9	1,7	6245	29166,1	1,5	23464	53055,0	2,9	42669
Запорізька	6986,9	5,0	3503	28976,4	4,2	15561	63782,9	3,4	35026	123464,8	6,6	67789
Івано-Франківська	2215,0	1,6	1522	13702,1	2,0	9864	35961,5	1,9	26040	33577,4	1,8	24312
Київська	8635,2	6,1	4744	22325,1	3,2	12648	44160,2	2,3	25570	368963,4	19,2	213523*
Кіровоградська	1861,5	1,3	1604	10219,8	1,5	9569	23140,8	1,2	22532	21748,8	1,2	21177
Луганська	5036,9	3,6	1919	24476,3	3,5	10151	54107,5	2,9	23212	51932,0	2,8	22271
Львівська	5257,5	3,7	1940	29597,3	4,3	11480	78412,7	4,2	30725	69002,4	3,7	27029
Миколаївська	3101,1	2,2	2400	14185,3	2,0	11627	35250,6	1,9	29498	33364,9	1,8	27901
Одеська	6273,8	4,4	2508	33242,5	4,7	13833	49615,7	2,6	20742	90041,8	4,8	37640
Полтавська	4778,7	3,4	2863	20723,1	3,0	13318	46043,4	2,4	30472	43843,4	2,3	29008
Рівненська	1999,7	1,4	1686	11192,6	1,5	9673	27444,0	1,5	23843	25043,8	1,3	21758
Сумська	2719,5	2,0	2047	12507,5	1,7	10193	29866,3	1,7	25224	28119,8	1,5	23750
Тернопільська	1645,1	1,1	1425	9392,2	1,4	8446	23415,8	1,3	21423	22230,6	1,2	20333
Харківська	7055,5	5,0	2387	37971,1	5,5	13417	102274,1	5,4	36762	93751,6	5,0	33694
Херсонська	1944,9	1,4	1595	10871,2	1,5	9646	28296,5	1,5	25747	27109	1,4	24662
Хмельницька	2295,0	1,6	1578	12964,8	1,8	9428	33425,1	1,8	24925	30460,8	1,6	22708
Черкаська	2996,0	2,1	2076	13538,5	1,9	10080	32313,1	1,7	24779	29873,1	1,6	22905
Чернівецька	1206,1	1,0	1295	7885,8	1,1	8684	20582,0	1,1	22767	18189,5	1,0	20119
Чернігівська	2763,2	1,9	2165	12108,6	1,7	10349	25221,6	1,3	22499	24490,7	1,3	21841
м. Київ	27707,0	19,8	10518	146291,3	21,2	54444	516581,9	27,6	186828	214616,1	11,4	77605
м. Севастополь	1039,8	0,7	2673	3711,8	0,8	9819	77061	4,1	202792	10251,9	0,5	26971

Примітки: ПВР* – питома вага регіону в загальному обсязі; НОМ* – на одного мешканця;
Обчислено за даними www.ukrstat.gov.ua.

У процесі розроблення державної та регіональної інвестиційної політики доцільно враховувати те, що застосування фінансових стимулів може спричинити зворотний негативний наслідок: субсидії та податкові пільги для однієї фірми означатимуть зростання податкового тягаря для інших, бо надану певному підприємству значну фінансову підтримку необхідно компенсувати зменшенням дотацій чи збільшенням податків для інших фірм або населення. Інакше кажучи, створення цивілізованої інфраструктури інвестиційного ринку не повинні погіршувати розвиток і формування соціальної інфраструктури. Як видно з табл. 2, фінансова база регіонів є різною, а питома вага регіону у фінансовій базі за останнє десятиліття практично не змінилась. Найбільшу частку у фінансовій базі мають Донецька, Дніпропетровська та Харківська області, а найменшу – Чернівецька, Чернігівська та Кіровоградська області.

Проаналізувавши основні складники фінансової бази регіонів, визначимо її величину за регіонами.

Беззаперечним є той факт, що відмінності у величині фінансової бази кожного регіону позначаються на його соціально-економічному розвитку. Неоднорідність економічного та соціального простору регіонів призводить до неконтрольованої міграції, послаблення механізмів економічної взаємодії регіонів, збільшення міжрегіональних суперечностей, а отже, ускладнює реалізацію єдиної стратегії економічного розвитку. Важливим і ефективним знаряддям подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіону є розроблення та реалізація його інвестиційної політики.

Література

1. **Басаргин В.Ф.** Региональные особенности инвестиций в нефинансовый сектор Уральского Федерального Округа / В.Ф. Басаргин. – 2004. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.invur.ru>
2. **Беленький П.Ю.** Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможності регіону / П.Ю. Беленький, В.І. Шевченко-Марсель, О.О. Другов / відп. ред. П.Ю. Беленький – НАН України, Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2006. – 129 с.
3. **Сенгачов В.К.** Фінансові ресурси народного господарства / В.К. Сенгачов. – М. : Изд. дом "Финансы та статистика". – 1982. – 437 с.
4. **Стеченко Д.М.** Управління регіональним розвитком : навч. посібн. / Д.М. Стеченко. – К. : Вид-во "Вища шк.", 2000. – 223 с.
5. **Павлова Л.Н.** Финансовый менеджмент. Управление денежным оборотом предприятий : учебник [для студ. ВУЗов] / Л.Н. Павлова. – М. : Изд-во "Банки и биржа", ЮНИТИ, 1995. – 400 с.
6. **Піріашвілі О.Б.** Пріоритетний розвиток малих промислових підприємств / О.Б. Піріашвілі // Формування ринкових відносин в Україні. – К. : Вид-во НДЕІ Міністерства економіки України. – 2007. – Вип. 11. – С. 112-117.
7. **Чебан О.** Вінниччина спрацювала результативно / О. Чебан // Урядовий кур'єр. – 2006. – № 40. – С. 7.

Кундицкий О.О. Региональные особенности финансовой базы инвестирования в Украине

Рассмотрена региональная финансовая база инвестирования. Анализируя основные ее составляющие, автор доказывает, что она является недостаточной для осуществления инвестиционной деятельности в необходимых размерах. Определены конкретные пути увеличения источников финансовой базы и улучшения инвестиционной деятельности в регионах.

Ключевые слова: финансовая база, регион, инвестиции, финансовые ресурсы.

Kundycky O.O. Regional features of capital base of investing in Ukraine

In the article the regional capital base of investing is considered. Analysing basic its skladnici, an author leads to, that she is insufficient for realization of investment activity in necessary sizes. The concrete ways of increase of sources of capital base and improvement of investment activity in regions are considered an author.

Keywords: capital base, region, investments, financial resources.

УДК 330.354:330.322

Аспір. К.В. Кутрань¹ – Донецький НУ

**СОЦІАЛЬНИЙ ЕФЕКТ ВЕНЧУРНОГО КАПІТАЛУ:
СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ**

Визначено складові ефективності венчурного капіталу, розглянуто поняття соціального ефекту. Обґрунтовано компонентну структуру соціального ефекту залежно від рівня його прояву, складовими якої є соціальний ефект венчурного капіталу на макро- та мікрорівнях. Доведено участь венчурного капіталу в розвитку соціальної інфраструктури та фінансуванні соціальних програм.

Ключові слова: ефективність, ефект, соціальний ефект, венчурний капітал, соціальна інфраструктура, соціальні програми, інвестиційна діяльність, інновації, соціально-економічний розвиток.

Постановка проблеми. За сучасних умов про сталий економічний розвиток країни не можна говорити без належних соціальних перетворень, що зумовлює необхідність визначення поряд з економічним ефектом соціального ефекту тих процесів та явищ, що відбуваються у суспільстві. Своєю чергою, прискоренню соціально-економічного розвитку сприятиме активізація інвестиційно-інноваційної діяльності, яка становить взаємопов'язані та взаємозумовлені процеси інноваційної діяльності й їх фінансового забезпечення. Одним із джерел фінансування інновацій є венчурний капітал, причому механізм венчурного інвестування набув особливого значення, оскільки він спрацьовує у тих випадках, у яких інші фінансові інструменти виявляються неспроможними. У вітчизняній економічній науці вже достатньо уваги приділяється розвитку теоретико-методичних основ функціонування венчурного капіталу, але майже не охопленим залишився такий важливий аспект, як визначення результативності венчурного фінансування загалом, так і його соціального ефекту зокрема. Аналіз та оцінка у цьому напрямі передбачають виявлення соціальних наслідків використання венчурного капіталу.

Аналіз публікацій. Проблема, що досліджується, є комплексною та неоднозначною. Для її вирішення було здійснено огляд чисельних публікацій зарубіжних та вітчизняних учених, які розкривають сучасні особливості та перспективи венчурного фінансування, специфіку розвитку ринку венчурного капіталу, ефективність венчурного підприємництва. Значний внесок у вирішення наукових проблем цього напрямку зробили І.С. Грозний, А.Г. Іванова, І.В. Литвин, В.В. Опанасюк, А.В. Череп, З.Б. Янченко та ін. [2, 6, 12, 17, 19]. Огляд наукових публікацій показав, що найбільш розробленим у плані теоретико-методичного забезпечення є аналіз економічної ефективності фінансування венчурного інноваційного проекту:

¹ Наук. керівник: проф. Л.І. Дмитриченко, д-р екон. наук – Донецький НУ